

Sygn. akt IV U 812/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 września 2013 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 17 września 2013 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. w T.

przy uczestnictwie D. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

z dnia 28 marca 2013 roku znak: (...)

w sprawie (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością S.K.A. w T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.

o ustalenie podlegania ubezpieczeniom społecznym

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 812/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 17 września 2013 roku

Decyzją z dnia 28 marca 2013 roku, znak (...), wydaną na podstawie art. 83ust. 1 pkt 1 oraz art. 6 ust. 1 pkt 4, art. 12 ust. 1, art. 13 pkt 2, art. 36ust. 1 i 11 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009, Nr 205, poz. 1585), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. stwierdził, że D. S. podlegał obowiązkowo u płatnika składek (...) sp. z o.o. S.K.A. ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba wykonująca umowę agencyjną, umowę zlecenia lub umowę o świadczenie usług i praca nie jest wykonywana w siedzibie lub w miejscu prowadzenia działalności zleceniodawcy w okresie od dnia 15 czerwca 1999 r. do dnia 14 lipca 1999 r.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w wyniku analizy danych zgromadzonych w Kompleksowym Systemie Informatycznym ZUS, stwierdzono, że D. S. z tytułu wykonywania umowy zlecenia poza miejscem lub siedzibą prowadzenia działalności przez zleceniodawcę w okresie od dnia 15 czerwca 1999 r. do dnia 14 lipca 1999 r., jest zgłoszony wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego. Równocześnie podlega także w tym okresie ubezpieczeniu społecznemu rolników. Rolnik wykonujący jednocześnie pracę na podstawie umowy zlecenia podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania tej umowy. W w/w okresie ubezpieczony nie posiadał innego tytułu do ubezpieczeń społecznych zwalniającego płatnika z obowiązku opłacania składek na te ubezpieczenia, zatem jedynym tytułem do

podlegania ubezpieczeniom było wykonywanie umowy zlecenia. Organ rentowy podniósł, powołując się na przepis art. 36 ust. 1 i 11 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, że każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi, podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych i wyrejestrowaniu z tych ubezpieczeń od dnia ustania tytułu do ubezpieczeń. Obowiązek zgłoszenia i wyrejestrowania z ubezpieczeń społecznych m.in. zleceniobiorców spoczywa na płatniku składek. Ponieważ płatnik nie złożył prawidłowej dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej za ubezpieczonego D. S., organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

Od powyższej decyzji odwołał się (...) sp. z o.o. S.K.A. z siedzibą w T., wnosząc o jej zmianę poprzez orzeczenie, że brak było podstaw do jej wydania z uwagi na przedawnienie należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne za wskazany okres. Odwołujący zarzucił naruszenie prawa materialnego, tj. art. 38 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez wszczęcie postępowania i wydanie decyzji dotyczącej obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym pomimo braku sporu co do podlegania temu ubezpieczeniu oraz art. 83 ust. 1 pkt 1 w/w ustawy poprzez wszczęcie postępowania i wydanie decyzji dotyczącej podlegania ubezpieczeniu społecznemu, podczas gdy obowiązek opłacenia składek uległ przedawnieniu.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że – jak wynika z uzasadnienia zaskarżonej decyzji – przyczyną jej wydania było uznanie przez organ rentowy, iż doszło do sporu dotyczącego obowiązku ubezpieczeń społecznych pomiędzy organem a skarżącym, w rozumieniu art. 38 ust. 1 ustawy systemowej. Tymczasem w niniejszej sprawie taki spór nie istniał, bowiem skarżący nie kwestionował, że D. S. podlegał w okresie wskazanym w decyzji obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym. Zdaniem odwołującego, na dzień wydania decyzji brak było obowiązku przekazania dokumentów zgłoszeniowych i rozliczeniowych związanych z ubezpieczeniem, z uwagi na przedawnienie obowiązku zapłaty składek z tytułu tych ubezpieczeń. W związku z powyższym postępowanie w niniejszej sprawie nie powinno zostać wszczęte, zaś już po jego wszczęciu powinno zostać umorzone, wobec jego bezprzedmiotowości spowodowanej przedawnieniem obowiązku zapłaty składki. Odwołujący podniósł nadto, że z uwagi na przedawnienie obowiązku zapłaty składek wszczęcie postępowania i wydanie decyzji w zakresie podlegania obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu stoi w sprzeczności z art. 83 ust. 1 pkt 124 ust. 4 w zw. z art. 24 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z chwilą przedawnienia obowiązku zapłaty składek odwołujący nie miał nie tylko obowiązku, ale nawet prawnej możliwości zapłaty składek. W związku z powyższym, wydanie decyzji zmierzającej w istocie do późniejszego wyegzekwowania składek, narusza w/w przepisy ustawy.

W piśmie procesowym z dnia 6 czerwca 2012 r. odwołujący dodatkowo podniósł, iż w wypadku braków w dokumentacji zgłoszeniowej i rozliczeniowej, organ rentowy winien był z urzędu sporządzić dokumentację związaną z ubezpieczeniami zainteresowanego, działając na podstawie art. 48 b ust 1 ustawy systemowej, a nie wydawać decyzję stwierdzającą podleganie ubezpieczeniom społecznym (k. 17-18).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, wniósł o oddalenie odwołania. Dodatkowo wskazał, że w decyzji tej nie ustalono obowiązku zapłaty składek ani należności z tym związanych za wskazany okres wykonywania umowy zlecenia, a jedynie ustalono, że we wskazanym okresie D. S. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom. Decyzja ta nie ustala natomiast samego obowiązku czy wysokości ani terminu zapłaty składek. ZUS podniósł, że zaskarżona decyzja nie jest tożsama z decyzją określającą obowiązek zapłaty składek z tytułu wykonywania umowy zlecenia; porządkuje ona sytuację prawno-ubezpieczeniową D. S. na koncie płatnika składek, wobec nie złożenia przez płatnika dokumentów rozliczeniowych, do czego jest on obowiązany z mocy prawa.

Stan faktyczny w przedmiotowej sprawie był w całości bezsporny

i przedstawiał się następująco:

W okresie od 15 czerwca 1999 r. do 14 lipca 1999 r. D. S. w ramach umowy zlecenia współpracował ze spółką (...) S.A. (obecnie (...) Spółka z o.o. S.K.A.). D. S. podlegał wówczas ubezpieczeniu społecznemu rolników. Nie posiadał innego tytułu ubezpieczenia zwalniającego płatnika z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Płatnik

składek (...) S.A. zgłosił D. S. wyłącznie do ubezpieczenia zdrowotnego, chociaż wykonywanie umowy zlecenia było dla niego jedynym tytułem do podlegania ubezpieczeniom społecznym.

D. S. w okresie od 15 czerwca 1999 r. do 14 lipca 1999 r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym jako osoba wykonująca umowę zlecenia u płatnika składek (...) S.A.

Pismem z dnia 6 lutego 2013 r. organ rentowy powiadomił D. S. o wszczęciu postępowania w sprawie ustalenia obowiązku podlegania ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia na rzecz płatnika składek (...) S.A. w okresie od 15 czerwca 1999 r. do 14 lipca 1999 r. Pismem z dnia 5 marca 2013 r. o wszczęciu wskazanego wyżej postępowania powiadomiono również (...) Spółkę z o.o. S.K.A. Równocześnie wezwano płatnika do złożenia korekty raportu imiennego ZUS RZA złożonego za w/w ubezpieczonego oraz złożenia dokumentu ZUS RCA, jak też dokonania wyrejestrowania z ubezpieczenia zdrowotnego i zgłoszenia D. S. do ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy zlecenia. Organ rentowy poinformował także o konieczności złożenia brakujących raportów rozliczeniowych za miesiące czerwiec i lipiec 1999 r.

W odpowiedzi na powyższe płatnik telefonicznie poinformował ZUS, że nie posiada dokumentacji za 1999 r., w związku z czym nie złoży korekt i wnosi o wydanie decyzji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest bezzasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Decyzja ZUS jest prawidłowa.

W przedmiotowej sprawie spór sprowadzał się wyłącznie do oceny, czy organ rentowy mógł wydać decyzję stwierdzającą, że D. S. w okresie od 15 czerwca 1999 r. do 14 lipca 1999 r. podlegał obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym. Odwołujący twierdził, że po stronie organu rentowego uprawnienie takie nie istniało, ponieważ w sprawie nie wystąpił spór, że D. S. ubezpieczeniu takiemu winien podlegać.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), w razie sporu dotyczącego obowiązku ubezpieczeń społecznych Zakład wydaje decyzję osobie zainteresowanej oraz płatnikowi składek. Z art. 38 ust. 2 cytowanej ustawy wynika, że nie później niż w terminie 7 dni od uprawomocnienia się decyzji, o której mowa w ust. 1, płatnik składek jest zobowiązany przekazać do Zakładu dokumenty związane z ubezpieczeniami społecznymi określone w ustawie za okres objęty decyzją.

Podkreślenia wymaga, że w przedmiotowej, zawisłej przed Sądem sprawie bezspornym było, że D. S. w okresie od 15 czerwca do 14 lipca 1999 r. podlegał ubezpieczeniu z tytułu wykonywania pracy u płatnika wskazanego w decyzji. Nie oznacza to jednak, że organ rentowy nie miał prawa wydać decyzji w trybie cytowanego wyżej art. 38 ustawy systemowej. Wskazać należy, że - jak przyznał sam odwołujący - płatnik składek, pomimo istnienia obowiązku ubezpieczenia i ciężącego na płatniku obowiązku zgłoszenia D. S. do ubezpieczeń społecznych - emerytalnego i rentowych, zgłoszenia takiego nie dokonał. Wobec tego organ rentowy słusznie wszczął postępowanie mające na celu ustalenie, czy odwołujący podlegał ubezpieczeniom. Nie zgłoszenie określonej osoby do ubezpieczenia mogło bowiem sugerować, że płatnik uważa, iż taka osoba ubezpieczeniom nie podlega. Z akt sprawy wynika, że w toku postępowania, płatnik telefonicznie kontaktował się z organem rentowym i oświadczył, że nie posiada dokumentacji za sporny okres, nie złożył dokumentacji zgłoszeniowej i wnosi o wydanie decyzji.

W związku z powyższym, w ocenie Sądu, ZUS był uprawniony do wydania decyzji o podleganiu przez D. S. ubezpieczeniom społecznym. W sytuacji, gdy płatnik nie zgłosił danej osoby do ubezpieczenia pomimo, że miał taki obowiązek i w toku postępowania nadal obowiązkowego takiego nie wykona, to organ rentowy może uznać, że istnieje spór co do podlegania ubezpieczeniom i wydać decyzję o podleganiu ubezpieczeniom społecznym.

W ocenie Sądu nietrafne były także podnoszone w odwołaniu, jak i w toku postępowania argumenty dotyczące przedawnienia należności z tytułu składek. Podkreślić trzeba, na co zresztą zwracał uwagę organ rentowy, że zaskarżona decyzja dotyczy wyłącznie obowiązku podlegania ubezpieczeniom, nie dotyczy natomiast wymiaru

składek, ani obowiązku ich uiszczenia. W związku z tym nie ma sporu w tym zakresie; brak jest zatem podstaw do odniesienia się przez Sąd do tej kwestii.

Odwołujący wskazywał również, że skoro w sprawie nie było sporu co do polegania ubezpieczeniom społecznym, a jedynie miały miejsce braki w dokumentacji rozliczeniowej i zgłoszeniowej, ZUS winien był z urzędu sporządzić dokumentację związaną z ubezpieczeniami społecznymi zainteresowanego, a nie wydawać decyzję stwierdzającą podleganie ubezpieczeniom społecznym.

Zgodnie z treścią art. 48b ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, zakład może sporządzać z urzędu zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych, zgłoszenia wyrejestrowania ubezpieczonego z ubezpieczeń społecznych, imienne raporty miesięczne, zgłoszenia płatnika składek, zgłoszenia wyrejestrowania płatnika składek, deklaracje rozliczeniowe oraz dokumenty korygujące te dokumenty, zwane dalej "dokumentami związanymi z ubezpieczeniami społecznymi określonymi w ustawie".

Należy wskazać, że pomimo tego, iż ZUS posiada instrument pozwalający mu na zgłoszenie danej osoby do ubezpieczenia z urzędu, to jednak obowiązek taki ciąży na płatniku (art. 36 ust. 2 ustawy systemowej). Oznacza to, iż ZUS nie powinien przejmować od płatników składek zadań, które powinni realizować sami płatnicy. „Wyręczanie” płatników składek w wypełnianiu przez nich ustawowych obowiązków, nałożonych przepisami prawa ubezpieczeń społecznych, nie jest zatem prawidłowe i na pewno nie służy dyscyplinowaniu płatników w rzetelnym wykonywaniu zadań w zakresie ubezpieczeń społecznych. Oceniając omawianą regulację należy zaznaczyć, iż stosowanie w/w przepisu winno być ograniczone tylko do tych przypadków, gdzie ZUS – przy wykorzystaniu innych dostępnych środków prawnych – nie może rzeczywiście wymusić na płatniku składek przedłożenia odpowiednich dokumentów ubezpieczeniowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz powołanych przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie jako bezzasadne.